

ПІДПРИЄМНИЦТВО В КИТАЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Стрельник С., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Зарицька І., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

В сучасних умовах економіка Китаю продовжує розвиватися дуже швидкими темпами та має величезний вплив на глобальний ринок через зростаючі обсяги експорту. Істотний вплив Китай чинить на розвиток зовнішньої торгівлі та економіки України. Для українських компаній вкрай важливо зрозуміти, як вийти на китайський ринок та стати конкурентним гравцем. Це зумовлює надзвичайну актуальність теми дослідження.

Питання українсько-китайських відносин досліджуються у працях багатьох українських та китайських вчених: В. Голод, О. Гончаренко, О. Хоменко, Ван Пен, Лі Чжоу тощо. Разом з тим в літературі відсутнє комплексне дослідження особливостей ведення бізнесу в Китаї. Недостатньо вивченими також залишаються питання взаємної торгівлі. Поки що бракує узагальнених досліджень з питань державної підтримки малого підприємництва в зарубіжних країнах та можливостей використання їхнього досвіду у вітчизняній практиці.

У контексті визначеної проблематики та за результатами аналізу останніх досліджень у статті встановлено такі цілі: дослідити розвиток малого бізнесу у Китаї; визначити засади успіху китайської інноваційної політики; проаналізувати умови виходу на китайський ринок та рівень конкуренції; виокремити ключові стереотипи поведінки у китайському бізнес середовищі.

В новій економічній моделі Китаю підприємництву надано роль наукового двигуна. Малі та середні підприємства сьогодні стали невід'ємною частиною економік більшості розвинених держав. Вони швидко реагують на всі зміни у бізнес-середовищі та перші страждають від надмірної бюрократії. Крім того, вони значно сприяють соціальному та регіональному розвитку та є прикладом інноваційності і добробуту.

Китайський уряд відводить велику роль в економіці країни розвитку малого та середнього підприємництва. На них припадає 50% ВВП та 75% створених нових робочих місць[1]. Урядом було прийнято рішення переорієнтувати економіку країни з ресурсномістких підприємств на підприємства малого бізнесу. Дана модернізація буде закінчена до 2050 року і допоможе вивести країну в лідери за рівнем економічного розвитку. У 2002 році було прийнято закон, про стимулювання малого бізнесу, що урівнює права малих і великих підприємств. Приватним підприємцям необхідно платити меншу кількість податків; зменшено кількість бюрократичних бар'єрів для відкриття підприємства;

впроваджена однокрокова реєстрація; надаються позики з низькими відсотками та субсидії для погашення отриманих позик.

Основним провідником ідей розвитку малого бізнесу в Китаї є Національна комісія з розвитку та реформування, яка ініціює ухвалення необхідних урядових рішень, а також збирає інформацію та статистичні дані про роботу малих підприємств. На основі діяльності цієї комісії приймаються рішення про стимулювання певних видів малих підприємств Китаю. Крім того, в Китаї активно розвивається система тендерів, яка дозволяє малим підприємствам отримати державне замовлення на поставку товарів або надання послуг.

Важливу роль відіграє «Китайський центр з координації і кооперації бізнесу», основне завдання якого полягає в створенні спеціальних умов для співпраці китайських і зарубіжних організацій по підтримці малого бізнесу. Китайські підприємці можуть розраховувати на підтримку іноземних фінансових організацій, які надають суб'єктам малого підприємництва позики та професійні консультації.

Мале підприємництво Китаю є науковим двигуном країни, завдяки тому, що малі підприємства пропонують найбільшу кількість інноваційної продукції і технічних винаходів. Швидко розвиваються малі технологічні фірми. Більшість з них були утворені в рамках технопарків та бізнес-інкубаторів, у які держава вклала значні кошти. Ці фірми продовжують отримувати державну підтримку в тій чи іншій формі.

Підприємці-початківці мають можливість отримати необхідну інформацію за допомогою спеціалізованих сайтів, електронних бібліотек, а також взяти участь у відеоконференціях, які організуються провідними китайськими та світовими спеціалістами в області розвитку малого бізнесу. Створена державна інформаційна служба «CSMEO», яка займається наданням послуг з інформаційного консультування підприємців через свій інтернет-сайт. Додатковий доступ до західних технологій забезпечує швидко зростаючий експорт китайського капіталу, що супроводжується злиттями й поглинаннями іноземних компаній. Малий бізнес в Китаї також орієнтований на сферу послуг. За прогнозами у 2020 році частка послуг у загальному обсязі ВВП складе 60% [3].

Ведення переговорів з китайськими партнерами відрізняється тривалістю – від декількох днів до декількох місяців. Це пояснюється тим, що китайці ніколи не приймають рішень без детального вивчення всіх аспектів. Успіх переговорів вже на першому етапі залежить від того, наскільки вдасться переконати партнера у перевагах від співпраці. Китайські компанії володіють досвідченими кадрами та мають у своєму розпорядженні багато інформації, що стосується прийняття рішення. Важливе значення надається налагодженню неформальних відносин з іноземними партнерами.

Однією з головних проблем Китаю залишається корупція, яка негативно впливає як на фінансову систему країни в цілому, так і на розвиток підприємництва. Ще однією

проблемою як для китайських, так і для зарубіжних підприємців, які працюють на китайському ринку, є недостатній захист прав інтелектуальної власності.

Україна активно співпрацює з КНР. Нещодавно Китайська Адміністрація з сертифікації та акредитації здійснила оцінку ветеринарного нагляду і державної системи контролю безпеки при виробництві молочних продуктів в Україні і визнала її еквівалентною китайській. Вісімнадцяти українським компаніям дозволили торгувати своєю молочною продукцією на китайському ринку. Це важливий крок у напрямку диверсифікації ринків української аграрної продукції.

Література

1. Ван Пен Особливості українсько-китайської комерційної співпраці в умовах глобалізації / Пен Ван // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 66. – 2007. – Ч. 3. – С. 197–204.
2. Китай відкрив свій ринок для 18 молочних компаній України // [NEWSru.ua](#) // Економіка // 28 вересня 2015 р.
3. Чжоу Ли У Китая и Украины нет никаких препятствий для сотрудничества / Ли Чжоу // Киевский телеграф. – 2009. – № 27. – С. 27–32.
4. Ahistrom D. Entrepreneurship in China / D. Ahistrom, Z. Ding // International Small Business Journal. – 2014. – 32 (6). – p. 45–51.
5. Global Entrepreneurship Monitor 2012 / Global Report. [Electronic resource]– Available at: <http://www.gemconsortium.org>.
6. Phan P. Creativity, Innovation, and Entrepreneurship in China / J. Zhou, E. Abrahamson // Management and Organization Review. – 2010. – Vol. 6. – Issue 2. – p. 175–194.